

Educació Ambiental

Propostes d'Educació ambiental

Cap projecte de restauració ambiental no pot considerar-se complet si manca de programes de sensibilització i divulgació d'aquell patrimoni natural que es vol conservar. Ja que només així es pot garantir que les generacions futures compreguin i respectin el valor que té la natura, i només així haurà tingut sentit tot l'esforç en reintroduir aquelles espècies que s'havien extint.

Per aquest motiu des d'ARBA no només actuem al territori, sinó que des de fa anys oferim sessions d'educació ambiental.

En definitiva, estem disposats i preparats per divulgar el valor del nostre ecosistema, i per això ara us oferim també a vosaltres l'oportunitat de fer amb nosaltres algun d'aquests tallers; via online els que esteu lluny; o in situ els hi sou o voleu desplaçar-vos fins al litoral català.

Entre les temàtiques que volem tractar, es compten la divulgació dels nostres mètodes de restauració ambiental i les matèries de ciència bàsica (ecologia, zoologia, botànica, geologia, etc) aplicades a exemples del nostre entorn proper.

També podem tractar alguns aspectes de restauració de patrimoni històric quan es tracta d'elements arquitectònics molt ben integrats en l'entorn natural

Advertim que: la celebració d'actes massius de qualsevol mena al medi natural sempre tindrà risc de causar danys irreparables a la fauna i a la flora, per aquesta raó; minimitzar l'impacte ecològic de les nostres actuacions; els tallers presencials tenen un aforament limitat.

TALLERS PRESENCIALS

TALLER DE SEMBRA DE GLANS			
Temporada: setembre i octubre (roure), novembre (alzina)			
Activitat	Descripció	Durada	Objectiu
Recol·lecció de glans	Visita a un arbre mare (donant de llavor) del gènere <i>Quercus</i> (alzina o roure). Collita manual de glans	1 hora aproximadament	Identificació de l'espècie mitjançant l'observació de les fulles i altres parts. Identificació del fruit, la gla. Explicació del mètode natural de dispersió de llavors de roures i alzines. Explicació de l'explotació al llarg de la història que s'ha fet de l'espècie, i del seu estat de conservació en l'actualitat.
Estudi Successió Ecològica	Visita a les següents fases de comunitats vegetals: - Erm - Herbassar - Brolla - Màquia	1 hora aproximadament	Coneixement del fenomen de successió ecològica, segons el qual evoluciona la vegetació fins a una comunitat madura. Identificació de les espècies més característiques de cada fase o comunitat vegetal.
Sembra directa de gla	Sembra manual (utilitzant el dit polze) de glans sota els arbusts d'una màquia	1 hora aproximadament	Dispersió d'una espècie botànica i una comunitat vegetal actualment amenaçada d'extinció o vulnerable a la nostra comarca. Foment de masses forestals madures amb els següents efectes: - Reducció de risc d'incendis. - Major resiliència en cas d'incendi (rebrot) - Producció d'humus i terra fèrtil - Major captació d'aigua atmosfèrica cap als aqüífers - Producció d'aliment i aixopluc per a la fauna silvestre - Reducció de temperatura global i captació de CO2

TALLER DE VIVERISME

Temporada: d'octubre a març

Activitat	Descripció	Durada	Objectiu
Iniciació al conreu en alvèol forestal d'espècies vegetals autòctones	Preparació de llavors d'espècies autòctones collides a l'entorn local. Preparació de substrat forestal. Sembra de llavors en alvèol forestal. Trasplant de plantes a contenidor forestal. Labors de manteniment de viver (ombrejat, reg, adob i encoixinats)	3 hores aproximadament	Iniciació al mètode de conreu en viver de plantes autòctones . Conscienciació i participació de la ciutadania en la conservació del medi natural.

TALLER DE PLANTACIÓ I MANTENIMENT (tres sessions obligatòries)

Temporades: Plantacions a l'hivern / Manteniments de primavera a tardor

Activitat	Descripció	Durada	Objectiu
Opertura de laberints (de setembre a gener)	Poda manual de passadissos dins de bardisses d'esbarzer o romegueró (<i>Rubus ulmifolia</i> , <i>Rubus caesius</i>)	3 hores aproximadament	Iniciació al mètode de Plantació en Laberint , tècnica de reforestació especialitzada en la restauració de boscos planifolis, basada en el cas concret de fenomen de successió ecològica de bardisses cap a boscos de ribera a les planes del litoral. Aquesta tècnica permet assolir amb un percentatge d'èxit superior a les plantacions a camp obert l'objectiu de recuperar aquestes comunitats forestals degradades amb un considerable estalvi de cost ambiental i econòmic.
Plantació d'arbres i arbustos (de novembre a febrer)	Plantació amb eines manuals d'arbres o arbustos, autòctons i de tipus planifoli o laurifoli.	3 hores aproximadament	
Labors de manteniment (de març a juliol)	Labors de manteniment de la plantació: Entutorat i protecció de plantes, encoixinat del sòl, regadiu, sega de vegetació herbàcia, poda de bardissa.	3 hores aproximadament	

* Existeix l'opció de fer aquest taller en manteniment de plantació a camp obert, les tasques són similars però amb herbàcies.

TALLER D'INTERPRETACIÓ AMBIENTAL 1. Comunitats vegetals i successió ecològica

Temporada: Qualsevol època de l'any

Activitat	Descripció	Durada	Objectiu
Anàlisi de comunitats vegetals pioneres	Visita a les següents fases de comunitats vegetals: - erms - herbassars - brulles	1 hora aproximadament	Identificació de les espècies mitjançant l'observació de les fulles i altres parts com ara flors, fruits, llavors, tiges o escorça. Interpretació de trets morfològics en relació amb condicions climàtiques i edàfiques.
Anàlisi de comunitats vegetals secundàries	Visita a les següents fases de comunitats vegetals: - màquies arbustives amb pins - màquies arbustives - bardisses	1 hora aproximadament	Identificació de comunitats vegetals xeròfiles, esclerofil·les, laurifòlies i planifòlies. Interpretació biogeogràfica d'espècies i comunitats característiques
Anàlisi de comunitats vegetals madures	Visita a les següents fases de comunitats vegetals: - màquies arbòries - alzinars i carrascars - rouredes - bosc de ribera	1 hora aproximadament	Identificació de les espècies més característiques de cada fase o comunitat vegetal. Comprensió del fenomen de successió ecològica , segons el qual evoluciona la vegetació fins a una comunitat madura. Interpretació ecològica i etnogràfica de la presència de poblacions botàniques d'origen antròpic i comunitats vegetals degradades..

TALLERS D'INTERPRETACIÓ AMBIENTAL 2. Seguiment i foment de poblacions faunístiques

Temporada: Qualsevol època de l'any

Activitat	Descripció	Durada	Objectiu
Seguiment de rastres de fauna	Recerca dels següents indicis d'activitat faunística: - Petjades i marques territorials - Excrements i egragòpiles - Tallers d'alimentació, despulles de preses.	3 hores aproximadament	Coneixement respectuós i sostenible de la conducta i distribució de la fauna mitjançant l'interpretació de rastres
*Construcció de refugis de fusta per a fauna	Construcció dels següents tipus de refugis per a fauna - Caixes nius, - hotels d'insectes - Caixes refugi per micromamífers - Caixes refugi per quiròpters (ratpenats)	3 hores aproximadament	Foment de poblacions faunístiques amenaçades o vulnerables a causa de la pèrdua d'hàbitat i el canvi climàtic. Conscienciació i participació de la ciutadania en la conservació del medi natural.
Construcció de refugis de pedra per a fauna	Construcció dels següents tipus de refugis per a fauna - Refugis per a mamífers, invertebrats, rèptils i mussols	3 hores aproximadament	Foment de poblacions faunístiques amenaçades o vulnerables a causa de la pèrdua d'hàbitat i el canvi climàtic. Conscienciació i participació de la ciutadania en la conservació del medi natural.

*Aquest taller té un cost de material per la construcció de caixes de fusta de 20€ per unitat.

TALLER DE SELECCIÓ FORESTAL I CONTROL D'EXÒTIQUES

Temporada: Qualsevol època de l'any

Activitat	Descripció	Durada	Objectiu
Anàlisi de qualitat ambiental	Interpretació ecològica de la vegetació d'un hàbitat	2 hores aproximadament	Descripció dels següents conceptes: - Origen: <i>Autòctona, endèmica, exòtica, naturalitzada o invasora.</i> - Conducta: <i>Especialistes i oportunistes pioneres.</i> Classificació de les comunitats vegetals trobades mitjançant l'observació d'associacions de peus adults, juvenils o plançons. Valoració de l'estat de conservació de l'hàbitat, i de les possibilitats xde conservació i/o millora ambiental. - Els hàbitats amb moltes espècies autòctones o especialitzades es poden considerar ben conservats - Els hàbitats amb moltes espècies exòtiques o moltes pioneres es poden considerar degradats.
Actuació de control d'exòtiques	Anellament de l'escorça d'arbres exòtics invasors. Extracció de parts aèries i radiculars d'arbres i herbes exòtiques invasores	2 hores aproximadament	Desenvolupament i execució de tècniques de control d'espècies exòtiques invasores. Conscienciació de la ciutadania sobre la necessitat urgent de fer esforços de conservació dels hàbitats singulars de distribució limitada actualment amenaçats per la pèrdua de biodiversitat que generen les poblacions exòtiques invasores (boscos de ribera, aiguamolls, sistemes dunars, prats alpins, ecosistemes insulars, etc).

TALLER DE CONSTRUCCIÓ DE MARGES DE PEDRA SECA

Temporada: Qualsevol època de l'any

Activitat	Descripció	Durada	Objectiu
Construcció d'obres noves	Disseny i execució d'obres noves amb la tècnica de la pedra seca. Exemple: <i>Rocalla de Les Bassetes (terreny municipal custodiat per l'associació)</i>	4 hores aproximadament	Iniciació a la tècnica ancestral de construcció amb pedra seca a càrrec d'Oriol Millán, oficial en margeteria. Foment de poblacions faunístiques i florístiques d'hàbits rupícoles amenaçades o vulnerables a causa de la pèrdua d'hàbitat i el canvi climàtic. Conscienciació i participació de la ciutadania en la conservació del medi natural. Foment de paisatge integrat amb el patrimoni històric.
Reconstrucció d'obres antigues	Reconstrucció o arranjamnt d'obres de pedra seca històriques en mal estat de conservació Exemple: <i>Marges del Bosc de Ferrán (finca particular), Marges de la Fita (finca particular)</i>	4 hores aproximadament	Iniciació a la tècnica ancestral de construcció amb pedra seca a càrrec d'Oriol Millán, oficial en margeteria. Contribució a la restauració d'un Patrimoni de la Humanitat reconegut per la Unesco : Les construccions de pedra seca. Foment de poblacions faunístiques i florístiques d'hàbits rupícoles amenaçades o vulnerables a causa de la pèrdua d'hàbitat i el canvi climàtic. Conscienciació i participació de la ciutadania en la conservació del patrimoni històric.

*En cas de no existir prou pedra natural al terreny, s'haurà de finançar a part l'adquisició del material necessari)

TALLER D'IL·LUSTRACIÓ DEL MEDI NATURAL

Temporada: Qualsevol època de l'any

Activitat	Descripció	Durada	Objectiu
Il·lustració de flora	Iniciació a la il·lustració d'espècies de plantes autòctones del nostre entorn a l'aire lliure	2 hores	Identificació de l'espècie segons rasgues morfològics de les seves parts. Desenvolupament de tècniques per traçar esbós preliminar. Descripció de nocions bàsiques de llum i volum i aplicació de tècniques per aconseguir un dibuix acabat.
Il·lustració de fauna	Iniciació a la il·lustració d'espècies animals de l'actualitat.	2 hores	Descripció anatòmica i desenvolupament de tècniques per traçar esbós preliminar. Descripció de nocions bàsiques de llum i volum i aplicació de tècniques per aconseguir un dibuix acabat.
Il·lustració de paleofauna	Iniciació a la il·lustració d'espècies animals prehistòriques extintes.	2 hores	Descripció anatòmica i desenvolupament de tècniques per traçar esbós preliminar. Descripció de nocions bàsiques de llum i volum i aplicació de tècniques per aconseguir un dibuix acabat.

*En cas necessari, s'haurà d'afegir als costos l'import necessari per l'adquisició de material (paper, estris de dibuix i/o pintura)

PRESSUPOST:

Cost dels tallers per a centres educatius, socials, culturals o de jubilats	20€/hora x 1 monitor x 20 alumnes	Aforament màxim 30 participants
Cost dels tallers per a particulars o empreses	Socis: 5€ x persona No socis: 10€ x persona Menors de 12 anys: gratis Jubilats: gratis	Aforament màxim 15 participants